

A Balassagyarmati Törvényszék (.....) felperesnek - dr. Waldmann Gábor (6720 Szeged, Horváth M. u. 8.) ügyvéd által képviselt (.....) alperes ellen ingó kiadása iránt indított perében a Balassagyarmati Járásbíróság 2017. április 20. napján meghozott 6.P...../2016/12. számú ítéletével szemben, az alperes részéről 13. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t:

A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Mellőzi az alperesnek a felperes javára megállapított elsőfokú perköltség fizetési kötelezettségét és kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 43.050 (negyvenháromezer-ötven) forint első - és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a forgalmi rendszámú Ford Focus típusú személygépkocsi törzskönyvét, és pótolta az alperes nyilatkozatát azzal kapcsolatban, hogy a központi nyilvántartásban a fenti gépjármű vonatkozásában az alperes javára bejegyzett vételi jog, illetve elidegenítési és terhelési tilalom törlésre kerüljön. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 21.000.- forint perköltséget.

Az ítélet indokolása szerint a felperes és alperes jogelődje között Bercelen, 2007. augusztus 1. napján HIT2201407. sz. egyedi kölcsönszerződés jött létre annak érdekében, hogy a felperes a Autó Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., mint szállító közreműködésével megvásárolhassa a Ford Focus kombi 1,6 Trend megnevezésű gépjárművet. A gépjármű bruttó vételára 3.878.000,- Ft volt.

A felperes által a vétel érdekében felvett kölcsön összege 3.291.800,- Ft volt és a felperes azt vállalta, hogy 120 hónap alatt fog összesen 4.843.680,- Ft-ot visszafizetni az alperesnek azzal, hogy a kölcsön mértékadó devizaneme a svájci frank és a THM 9,3 %.

A kölcsönszerződés 2. pontja értelmében az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező HIT/2006.05.31. sz. üzletszabályzat tartalmazza.

A kölcsönszerződéshez kapcsolódóan opciós szerződés is létrejött, melynek 5. pontja értelmében a hitelező a vételi jogot a jelen szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbe vevő maradéktalanul nem teljesítette. Az alperes az opciós szerződés aláírásától számított 5 év elteltével nem hívta fel a felperest arra, hogy engedjen újabb opciót. Az opciós szerződés 7. pontja szerint a szerződő felek a hitelező javára alapított vételi jog biztosítására a vételi joggal terhelt gépjármű tekintetében elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki.

A felperes keresete a forgalmi rendszámú Ford Focus típusú személygépkocsi törzskönyvének kiadására irányult arra hivatkozással, hogy az alperes azt jogalap nélkül birtokolja. Felperes kérte továbbá az alperes kötelezését arra, hogy adja ki a felperesnek a köztük létrejött opciós szerződés 7. pontja alapján a központi járműnyilvántartásba bejegyzett vételi jog és az annak biztosítására kikötött elidegenítési és terhelési tilalom feloldásához szükséges hitelezői nyilatkozatot.

Az elsőfokú bíróság ítélezésének alapjául tekintette a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv. V.21.971/2015/6. számú ítéletben kifejtett jogi állásfoglalását, és megállapította, hogy az alperesnek nincs érvényes jogcíme a gépjármű törzskönyvének birtokban tartására és erre irányuló szerződéses kikötés híján a törzskönyv kiadását nem tagadhatja meg azon az alapon, hogy a peres felek között gépjármű vásárlására létrejött kölcsönszerződésből folyó kötelezettségek teljes körűen nem kerültek kielégítésre, ez ugyanis nem a birtoklással kapcsolatosan a hitelezőt megillető igények körébe tartozik. Utalt arra is, hogy alapvető állampolgári érdek a jogalkalmazás egységessége és bár a Kúria döntései az ítélezési gyakorlatra nem kötelező erejűek, de iránymutatóként figyelembe veendők. Mindemellett az elsőfokú bíróság egyetértett a Kúria felperes által alkalmazni kért döntésében kifejtett jogi indokolással, mindezek alapján Ptk. 193. § (1) bekezdésére tekintettel kötelezte az alperest a gépjármű törzskönyvének kiadására, illetve pótolta jognyilatkozatát a gépjármű nyilvántartásból a vételi jog és elidegenítési terhelési tilalom feloldásához.

A járásbíróság indokolása szerint, annak ellenére tehát, hogy a Ptk. 200. § (1) bekezdésének diszpozitív rendelkezéseire tekintettel nem zárható ki az opciós jogtól és egyéb elsődleges biztosítéktól független önálló atipikus biztosíték kikötésének lehetősége, azonban a perben irányadó kölcsönszerződés egyedi részének megfogalmazásából, ill. az általános szerződési feltételekből ennek egyértelműen ki kell tűnnie. A perbeli esetben ilyen kikötést nem lehetett megállapítani.

Az volt a járásbíróság álláspontja, hogy az alperesnek nincsen érvényes jogcíme a törzskönyv birtokban tartására, és erre irányuló szerződéses kikötés híján a törzskönyv kiadását nem tagadhatja meg azon az alapon, hogy a kölcsönszerződésből folyó kötelezettségek teljes körűen nem kerültek kielégítésre, ez ugyanis nem a birtoklással kapcsolatosan a hitelezőt megillető igények körébe tartozik. A Ptk. 193. § (1) bekezdés szerint a jogalap nélkül a dolog birtokában lévő jogosult főszabály szerint köteles a dolgot kiadni, és csak a birtoklással kapcsolatosan őt megillető igények kielégítéséig tagadhatja meg jogszerűen a dolog kiadását.

A bíróság utalt arra is, hogy az iratokhoz csatolt, az ország különböző részein első- és másodfokon született határozatokba foglalt jogi megoldások eltérőek voltak.

A bíróság megítélése szerint jelen per eldöntése során nem azt kell figyelembe venni, hogy mi lehetett a józan és valós érdek az alperes által szerkesztett szerződések és üzletszabályzat egyes megfogalmazásait illetően, hanem azt, hogy a megszületett szerződések és az érvényesnek tekinthető üzletszabályzatokból következőleg a felekre milyen jogok és kötelezettségek származnak. A vitatott szerződéses biztosítékok alperesi érdekek megvalósulását szolgálják, ezért az alperesnek lett volna kötelezettsége, aki a szerződéseket egyebekben is szerkesztette, hogy az alkalmazott megfogalmazással az igen sok problémát felvető jogalkalmazási nehézségekre ne kerüljön sor.

A Ptk. 207. § (1) - (2) bekezdései alapján a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és a szavak általános jelentése szerint értenie kellett. Mivel az eredeti üzletszabályzat vitatott pontjának tartalma és értelmezése a jelen ügyben nem egyértelmű, ezért arra a fogyasztó, tehát felperes számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A szerződési pont kiterjesztő

értelmezését a Ptk. 207. § (4) bekezdés tiltja.

Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperesnek a törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelmének elutasítását indítványozta. Hangsúlyozta, hogy mind a HIT/2006.05.31.(IV.9.) számú, mind pedig a helyébe lépő HITGD/2009.08.01.(V.7.) számú üzletszabályzat akként rendelkezik, hogy a hitelező csak abban az esetben köteles a gépjármű törzskönyvét, illetve az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges jognyilatkozatokat kiadni, ha a kölcsönbevevő valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette.

Hivatkozott arra, hogy a törzskönyv visszatartása a kölcsön atipikus biztosítéka. Utalt a Szegedi Járásbíróság 7.P.20.119/2015/12. számú jogerős ítéletére, továbbá a Győri Törvényszék 2.Pf.20.480/2015/7. számú jogerős ítéletére. Utalt a Fővárosi Törvényszék 67.Pf.630.712/2016/5. számú ítéletében foglaltakra és kiemelte, hogy az általa hivatkozott ítéletek, valamint jogi álláspontja szerint is, az alperes opciós joga megnyílásának időpontja gépjármű törzskönyvének kiadása szempontjából jelentőséggel nem bír. Tekintettel arra, hogy a felperes nem tett eleget a kölcsönszerződésből eredő valamennyi kötelezettségének nem kérheti jogszerűen a törzskönyv kiadását.

Utalt arra is, hogy a perbeli okfejtése az elsőfokú bíróság által jelzett kúriai eljárásban még nem került előterjesztésre, így az még nem is volt figyelembe vehető. Érvelésének alátámasztására csatolta a Kecskeméti Törvényszék 2017. április 5-én kelt másodfokú ítéletét, amely a törzskönyv kiadása iránti keresetet szintén elutasította, és indokolása szerint a Kúria egy másik, a Pfv.I.21.202/2015/4. számú határozata azt tartalmazza, hogy a törzskönyv birtoklása független a vételi jogtól.

A felperes az első fokú ítélet helybenhagyását kérte csatolva a Szegedi Törvényszék 2017.június 12-én kelt ellentétes tartalmú döntését.

Az iratok felülvizsgálata alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes fellebbezése megalapozott.

Az első fokú ítéletben megállapított tényállás hiányos, nem tér ki a szerződések jogvita szempontjából lényeges minden elemére, a kereset szempontjából jelentős rendelkezéseire, ezért azt a következőkkel kell kiegészíteni.

Az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdésekre a szerződés elválaszthatatlan részét képező hitelezési üzletszabályzat volt az irányadó. Az egyedi kölcsönszerződés 3. pontja szerint kijelentette az adós, hogy az opciós- és adásvételi szerződésben, az üzletszabályzatban foglaltakat megismerte és megértette, azokat magára nézve kötelezőnek ismeri el.

A szerződés részét képező a szerződéskötéskor hatályos üzletszabályzat a IV/9. pontja szerint pedig, ha a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

A felek szerződésének tartalmából világosan megállapítható, hogy az egyedi kölcsönszerződéshez tartozott az üzletszabályzat is, amelyet a felperes az egyedi kölcsönszerződés aláírásával tett nyilatkozatával megismert, ennek IV/9. pontja szerint a hitelező csak akkor köteles a gépjármű törzskönyvét kiadni, ha a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette. Ez a szerződéses nyilatkozat az üzletszabályzat IV. címe alatt a hitelező kötelezettsége és

jogai között szerepel. A felek által kötött szerződésben az összesen 3 okirat szövegtartalmában, ez az egy, az üzletszabályzatba foglalt olyan rendelkezés található csak, ami a törzskönyv kiadásával kapcsolatosan tartalmaz szabályozást a felek jogviszonyára. Sem az egyedi kölcsönszerződés, sem az opciós szerződés nem tartalmaz rendelkezést arra, hogy a törzskönyvet mikor kell kiadni.

Az üzletszabályzat VI. címe szerint a kölcsönbe vevő gépjárművel kapcsolatos kötelezettségei között említi csak a vételi jogot, annak 1. pontjánál, melynek biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat kell bejegyeztetni a törzskönyvbe. A kölcsönbe vevő kötelezettségei között szerepel a 8. pontban az is, hogy nem jogosult a gépjárművet további hitel fedezetéül biztosítékként vagy zálogként lekötni, és a 10. pont is csak a vételi jog gyakorlása esetére az adósra vonatkozó birtokba adási kötelezettségről tartalmaz szabályozást, a törzskönyv kiadásáról nem.

A X. pont pedig az opciós jog, mint elsődleges biztosíték érvényesítése esetén követendő elszámolási szabályokat tartalmazza, a törzskönyv kiadásáról nem rendelkezik.

Az opciós szerződés 14. pontja utal az üzletszabályzatra, aminek már ismertetett része rendelkezik a törzskönyvkiadási kötelezettségről, az opciós szerződés maga annak kiadását nem szabályozza. A 7. pont szerint pedig, a vételi jog biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom volt kikötve.

Mindezekből az következik, hogy a felperes szerződéses nyilatkozatát, amely szerint az üzletszabályzatban foglaltakat megismerte és megértette, azt magára nézve kötelezőnek ismeri el - az elsőfokú indokolással szemben - nem lehet másként értelmezni, csak úgy, ahogy a IV/9. pont nyelvtani értelme lehetővé teszi, azaz a alperesnek jogosultsága volt a törzskönyv visszatartására mindaddig, amíg teljes fizetési kötelezettségét nem teljesíti az felperes.

Az egyedi kölcsönszerződés rövid egyoldalas, és abból nyilvánvalóan szembetűnik 3. pont szerint az, hogy a kölcsönbe vevő az egyedi kölcsönszerződés mellett az opciós szerződést és az üzletszabályzatot is kötelezőnek ismeri el magára nézve. A törzskönyv kiadása feltételeire vonatkozó idézett szerződési szabály meglétét nem is vitatta a felperes.

A szerződés nyelvtani értelmezéséből más jelentés nem vezethető le, mint az, hogy a felek abban állapodtak meg a törzskönyv birtoklására vonatkozóan, illetve annak kiadása feltételeként, hogy a felperes csak akkor tarthat igényt a törzskönyv kiadására, ha a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, a régi Ptk. 207 § szerint ezt a szerződéses nyilatkozatot nem lehet másként értelmezni. Nincs olyan rendelkezése sem a szerződésnek, ami a IV/9 pontjának mellőzését vagy figyelmen kívül hagyását írja elő az opciós jog megszűnése, lejárta esetére. Ez az atipikus biztosíték a kölcsönszerződést, és nem az opciós szerződést biztosította.

A szerződés tartalmának feltárása a tényállás körébe tartozik, amely tényállást az ügyben egyedileg kell megállapítani, az nem függ más bírósági ügyben kifejtett jogértelmezéstől. Ebből is következhet az, hogy a felek által e perben is megjelölt eltérő tartalmú ítéletek hozatala ellenére sincs jogegységi döntés a törzskönyv kiadása kérdéskörében, amit az ilyen tárgyú perekben kötelező lenne minden bíróságnak alkalmazni.

A szerződés szövegének nyelvtani értelmezése pedig a fentebb kifejtettek alapján arra vezet, hogy a felek szerződéses megállapodása alapján tarthatja birtokban az alperes a törzskönyvet. Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta a Pp.253. § (2) bekezdése alapján, és a keresetet elutasította.

Az alperes a másodfokú eljárásban pernyertes lett, ezért a törvényszék mellőzte a felperes javára megítélt elsőfokú perköltség fizetési kötelezettségét és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 43.050.- forint első- és másodfokú perköltséget, mely 24.000.- forint alperes által lerótt fellebbezési eljárási illeték, valamint 15.000 forint első- és másodfokú ügyvédi munkadíj ÁFA-val növelt összege.

Balassagyarmat, 2017. szeptember 19.

Dr. Barsi József s.k.
a tanács elnöke

Dr. Lenténé dr. Szombati Annamária s.k
előadó bíró

Dr. Tatár-Kis Péter s.k.
bíró

a kiadmány hitelül: